

A csatkai pálos templom

2010 július 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Holnap tartják a Kisasszony napi búcsút a híres dunántúli kegyhelyen, Csatkán. A zarándokok ezreinek úti célja a Bakony északkeleti oldalában megbúvó, alig hétszáz lelket számláló falucska erd?s szélén lév?, 1862-ben épült kápolna. A hívek – köztük legtöbben a környez? megyékb?l csapatostul érkez? cigányok – a mennyei Máriától kérik e világi bajaik orvoslását. A csatkai Mária-búcsúk az elmúlt két-három évtizedben kaptak országos hírre, azonban a falu plébániatemploma – pontosabban annak el?dje – már hetedik évszázada szolgál kegyes helyként.
A szintén Sz?z Mária titulusú egyház szentélye és tornya annak a templomnak és kolostornak a megmaradt része, amelyet a hazai alapítású pálos szerzetesrend számára építettek a XIV. század derekán. Csatka neve els? ízben 1326-ban fordul el? írásban: Károly Róbert ekkor vette el – Csókak? és Csesznek várával együtt – a legy?zött Csák Máté fiaitól. Nagy Lajos király h? emberének, Hédervári Kont Miklós nádornak adományozta a falut, az országnagy adományából épült a gótikus rendház és a templom 1357 és 1361 között. A pálos rend hazai m?vészetének kiváló kutatója, Guzsik Tamás (1947–2002) szerint a klastrom már 1357 el?tt épül?ben volt. Lajos uralkodásának tizedik évében, 1352-ben alapított egy sor apátságot kedvenc szerzetesei számára, Kont Miklós a királytól kapott csatkai, répcei és bárándi birtokainak átengedésével csupán meggyorsította a munkálatokat.
A középkori csatkai rendház a leger?sebben patronált kolostoraink közé tartozott. A nádor, b?kez? birtokadományai mellé, végrendeletében a barátokra hagyta a Várban látható Vörös Sün ház helyén állt két ingatlanát is. A klastrom töretlen fejl?dését mutatja, hogy 1487-ben könyvesházát említették. Ez id?ben a pápai vikárius fennhatósága alá tartozott, s egy példásan hitbuzgó fráterét – Chatkai Pált – szent élet? tagjai közt tart számon a pálos rendhagyomány.
A magyar szerzet tragédiáját a törökök támadása okozta. Ahogyan 1541-ben felperzselték a rend budaszentl?rinci anyakolostorát, úgyanúgy elpusztították a csatkai klastromot is Veszprém 1543. évi elfoglalása után. A templom azonban, ha sérülten is, megmenekült. A hódoltság alatt lakatlanná vált települést a pápai pálos barátok szerezték meg az 1630-as években. A gazdátlan községbe Pannonhalmáról hívtak jobbágyokat, akiknek lelki gondozását a móri kapucinus barátokra bízták. A falusiak a kolostor romjaiból építették a házaikat.
A templom 1738-tól Csatka plébániája. Az ezt követ? két évtized során történt az épület barokk stílusú renoválása (a hajó új, csehüveg boltozata csak 1801-re készült el). A Nagy Lajos kori templom falai azonban eredeti helyükön állnak. Az alaprajz felt?n?en közeli rokonságot mutat a csatkaival egykorú márianosztrai és a Pozsony melletti máriavölgyi pálos templomokéval. Szép arányú, négyszakaszos, hosszúkás szentélyeik mintha „típusterv” alapján készültek volna, még a boltozatok bordáinak profiljai és a falpillérek gyámjai is úgyszólván egyformák. Különösen a keskeny csatkai templomhajón felt?n? az úgynevezett álháromhajós szerkezet, ami a mellékhajók szokatlanul keskeny voltából adódik. A 19 méter hosszú, 13 méter széles tér északi oldalának csúcsíves pillérei alatt mindössze egy átjárószer? folyosó jelzi a gótikus „mellékhajót”. Az épület északi oldalához kapcsolt torony inkább a középkori városi szerzetestemplomok tornyainak elhelyezését juttatja eszünkbe: az itteni, elenyészett klastromból is a kereng? fel?l jártak át a barátok a torony alatti oldalkarzatra zsolozsmázni.
Holnap mégsem a hat és fél évszázados Mária-templomé, hanem a falun kívüli kegykápolnáé lesz a f?szerep.

mno.hu/Ludwig Emil

Ajánló